

سنجش اثرات مهاجرت بین‌استانی بر شاخص کالبدی و سکونتگاه‌های غیررسمی ۹۰-۱۳۷۵، مطالعه موردی؛ استان اصفهان

الهام السادات اعتصامی^۱، دکتر حسن احمدی^۲

۱_ دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی منطقه‌ای، دانشگاه گیلان

۲_ استادیار گروه شهرسازی، دانشگاه گیلان

چکیده

مهاجرت امروزه به‌علت گسترده‌گی، همه جوامع بشری را به‌نحوی با چالش‌های مختلف اجتماعی روبه‌رو ساخته‌است و در دهه‌های اخیر از میان انواع مهاجرت داخلی، سهم مهاجرت‌های بین‌استانی در کشور ایران به‌طور قابل توجهی افزایش یافته‌است. همچنین گاه با هجوم مهاجرت‌های بی‌رویه و افزایش سریع جمعیت، شهرها و مادرشهرهای منطقه‌ای، دستخوش انواع آسیب‌های اجتماعی و بالتبع گسترش فیزیکی بی‌نظم و پیامدهای کالبدی چون افزایش پهنه‌های اسکان غیررسمی می‌گردد. براین اساس مهاجرت نقش مهمی در ابعاد کالبدی و گستره‌ی اسکان غیررسمی ایفا می‌کند، و این پژوهش؛ به مطالعه پیرامون مهاجرت‌های بین‌استانی در استان اصفهان، و پیامدهای آن بر ابعاد کالبدی و پدیده اسکان غیررسمی پرداخته‌است. روش تحقیق در این پژوهش از نوع علی-همبستگی، جامعه آماری آن؛ شهرستان‌های بیست‌ویک‌گانه استان اصفهان و روش مطالعه به‌روش اسنادی است؛ به این صورت که اطلاعات و داده‌های تحقیق از نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن، ماتریس مهاجرتی و سالنامه آماری مرکز آمار ایران طی دو دوره سرشماری ۸۵-۱۳۷۵ و ۹۰-۱۳۸۵ استخراج شده است، سپس داده‌های مذکور را با استفاده از نرم‌افزارها، Gis, Spss, Excell و آماره‌های استنباطی پیرسون، رگرسیون خطی و شاخص ترکیبی به‌روش اختلاف مقیاس میانگین مشتمل بر چهار شاخص؛ اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و برخورداری موردسنجش قرار داده و به نتایج زیر دست یافته‌ایم؛ مقصد عمده مهاجران واردشده به استان اصفهان؛ شهرستان‌های اصفهان و شهرستان‌های مرکزی شامل؛ برخوار و میمه، لنجان، کاشان، نجف‌آباد می‌باشد. علاوه بر آن شهرستان‌های اصفهان، برخوار و میمه، نجف‌آباد و خمینی‌شهر بالاترین رتبه را از جهت میزان اسکان غیررسمی طی دو دوره سرشماری دارا بوده‌است و مهاجرت ورودی و خروجی اثر معنی‌داری بر شاخص اسکان غیررسمی (شاخص ترکیبی) داشته‌است. همچنین مهاجرت ورودی تنها در دوره ۹۰-۱۳۸۵ با شاخص کالبدی رابطه معنادار دارد. در آخر نیز، راهکارهایی چون: شناسایی دقیق محله-های مهاجرپذیر و مستعد اسکان غیررسمی توسط طرح‌های اجرایی توسط شهرداری‌ها در جهت کاهش وضعیت نابه‌سامان در شهرستان‌های خمینی‌شهر، اصفهان، برخوار و میمه نیز ارائه شده‌است.

واژگان کلیدی؛ اسکان غیررسمی، رگرسیون خطی، شاخص ترکیبی، مهاجرت بین‌استانی

۱. نویسنده مسئول؛ ۰۹۱۳۱۸۸۰۹۲۷

۲. استاد راهنما